

№11 БАСПАСӨЗ РЕЛИЗИ

Қаржы нарығындағы ахуал туралы

2016 жылғы 16 мамыр

Алматы қ.

1. 2016 жылғы сәуірдегі инфляция

Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитетінің ресми деректері бойынша 2016 жылғы сәуірде инфляция 0,6% (2015 жылғы сәуірде – 0,1%) болды. Азық-түлік тауарлары 0,7%-ға (0,3%-ға өсу), азық-түлікке жатпайтын тауарлар – 0,8%-ға (0,2%-ға өсу) қымбаттады. Ақылы қызмет көрсету тарифтері 0,4%-ға (0,1%-ға төмендеу) өсті.

Азық-түлік тауарлары нарығында 2016 жылғы сәуірде көбінесе орамжапырақтың бағасы 34,1%-ға, жарма – 6,5%-ға, шай – 4,4%-ға, нан – 1,9%-ға, макарон өнімдері – 1,2%-ға өсті. Жұмыртқаның бағасы 3,4%-ға, картоп – 3,1%-ға төмендеді.

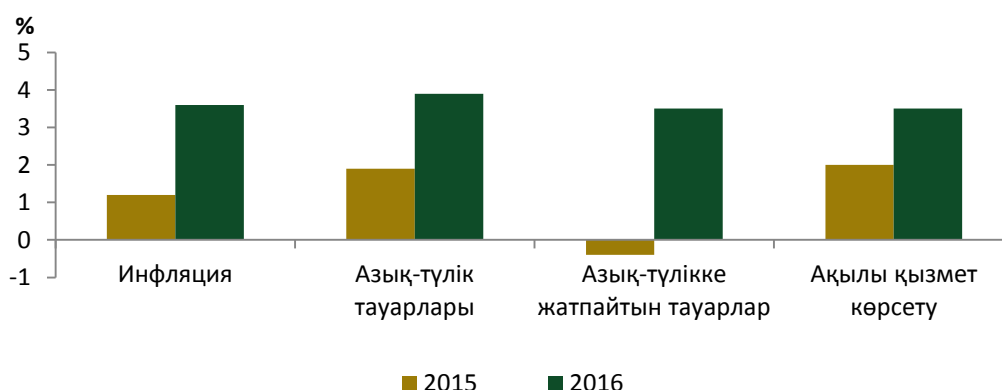
Азық-түлікке жатпайтын тауарлардың ішінде дәрі-дәрмектердің бағасы 1,9%-ға, бензин – 1,1%-ға, киім мен аяқ киім – 0,9%-ға, тұрмыстық үй заттары – 0,7%-ға өсті.

Ақылы қызметтер тобында тұрғын үй-коммуналдық қызметтердің ақысы 0,5%-ға өсті, оның ішінде қоқыс жинау тарифтері 4,7%-ға, суық су – 3,5%-ға, тұрғын үйді ұстау – 1,6%-ға көтерілді. Амбулаторлық қызметтер – 1,4%-ға, білім беру қызметі – 0,9%-ға қымбаттады.

2016 жылғы қаңтар-сәуірде инфляция 3,6% (2015 жылғы қаңтар-сәуірде – 1,2%) болды. Жылдың басынан бастап азық-түлік тауарларының бағасы 3,9%-ға (1,9%-ға өсу), азық-түлікке жатпайтын тауарлар – 3,5%-ға (0,4%-ға төмендеу), ақылы қызмет көрсету – 3,5%-ға (2,0%-ға өсу) өсті (1-график).

1-график

2015 және 2016 жылғы қаңтар-сәуірдегі инфляция және оның негізгі топтары

Инфляция жылдық көрсеткіш бойынша 2016 жылғы сәуірде 16,3% (2015 жылғы желтоқсанда – 13,6%) деңгейінде қалыптасты. Бұл ретте азық-түлік тауарларының бағасы 13,1%-ға (10,9%-ға), азық-түлікке жатпайтын тауарлар – 27,3%-ға (22,6%-ға) өсті. Ақылы қызмет көрсету бір жылда 9,7%-ға (8,1%-ға) қымбаттады.

2. 2016 жылғы сәуірдегі халықаралық резервтер (жедел деректер) мен ақша агрегаттары

Жедел деректер бойынша¹ 2016 жылғы сәуірде Ұлттық Банктің жалпы халықаралық резервтері 29,5 млрд. АҚШ долларына дейін 4,0%-ға (жыл басынан бері 5,9%-ға), Ұлттық Банктің таза халықаралық резервтері 28,6 млрд. АҚШ долларына дейін 4,1%-ға (жыл басынан бері 6,2%-ға) ұлғайды. 2016 жылғы сәуірде таза валюталық қорлар (ЕАВ) 3,8%-ға (жыл басынан бері 1,3%-ға төмендеу), алтындағы активтер 4,8%-ға (жыл басынан бері 25,3%-ға өсу) өсті.

	Ағымдағы бағалармен
Жалпы халықаралық резервтер, млн. долл.	29 531,8
Таза халықаралық резервтер, млн. долл.	28 639,7
оның ішінде:	
ЕАВ-мен таза активтер	19 150,4
Алтын	9 489,3
Ақша базасы, млрд. теңге	4 653,0
<i>Тар ақша базасы, млрд. теңге</i>	<i>4 237,8</i>
<i>ЕДБ-дің ҚРҰБ-тағы мерзімді депозиттері, млрд. теңге</i>	<i>369,9</i>
КЗТ/USD (кезең соңында)	327,66
Алтынның бағасы (USD-мен 1 трой унциясы үшін)	1 274,50

ЕАВ-мен таза активтер – бұл ЕАВ-дағы жалпы активтер мен міндеттемелер арасындағы айырма

Ішкі валюта нарығында валюта сатып алумен, банктердің шетел валютасындағы корреспонденттік шоттарындағы қалдықтардың ұлғаюымен және Үкіметтің Ұлттық Банктегі шоттарына валютаның түсуімен қамтамасыз етілген халықаралық резервтердің өсімі банктермен валюталық-пайыздық операциялар бойынша жоспарлы түрде өтеумен, Ұлттық қордың активтерін толықтыру және Үкіметтің сыртқы борышына қызмет көрсету бойынша операциялармен ішінара бейтараптандырылды.

2016 жылғы сәуірде елдің халықаралық резервтері жедел деректер бойынша жалпы алғанда Ұлттық қордың шетел валютасындағы активтерін (65,4 млрд. АҚШ доллары) қоса алғанда, 95,0 млрд. АҚШ долларына дейін 2,5%-ға (жыл басынан бері 3,9%-ға) ұлғайды.

2016 жылғы сәуірде ақша базасы 6,8%-ға (жыл басынан бері 2,1%-ға) тарылып, 4 653,0 млрд. теңгені құрады. Тар ақша базасы, яғни екінші деңгейдегі банктердің Ұлттық Банктегі мерзімді депозиттерін есептемегендегі ақша базасы 4 237,8 млрд. теңгеге дейін 2,7%-ға (жыл басынан бері 9,3%-ға тарылу) кеңейді.

2016 жылғы наурызда ақша массасы 2,1%-ға (жыл басынан бері 3,4%-ға), 17 787,7 млрд. теңгеге дейін ұлғайды, айналыстағы қолма-қол ақша 5,3%-ға (жыл басынан бері 5,3%-ға), 1 302,8 млрд. теңгеге дейін өсті, банк жүйесіндегі депозиттер 1,8%-ға (жыл басынан бері 3,2%-ға), 16 485,0 млрд. теңгеге дейін өсті. Ақша массасының құрылымында депозиттердің үлесі 2016 жылғы ақпандағы 92,9%-дан 2016 жылғы наурызда 92,7%-ға дейін шамалы қысқарды (2015 жылғы желтоқсанда – 92,8%).

3. 2016 жылғы сәуірдегі ақша және валюта нарықтары

2016 жылғы сәуірде автоматты РЕПО нарығындағы сауда-саттықтың жалпы көлемі 2016 жылғы наурызбен салыстырғанда 6,8%-ға ұлғайып, 5 763,3 млрд. теңге болды. 1-күндік РЕПО операциялары бойынша орташа алынған мөлшерлеме өзгерген жоқ және Ұлттық Банктің пайыздық дәлізінің төменгі шегінде жылдық 15,0% деңгейінде сақталды.

¹ Бағалауға сыртқы басқарудағы активтер бойынша аудиттелмеген деректер қосылады

Своп нарығындағы сауда-саттықтың жалпы көлемі 2016 жылғы наурызбен салыстырғанда 25,4%-ға ұлғайып, 1 884,4 млрд. теңге болды. 1 күндік своп операциялары бойынша орташа алынған мөлшерлеме 2016 жылғы наурыздағы 12,9%-дан сәуірде 13,6%-ға дейін өсті.

2016 жылғы сәуірде теңгенің айырбастау бағамы бір АҚШ доллары үшін 327,66 – 345,52 теңге аралығында өзгерді. 2016 жылғы сәуірдің соңында теңгенің АҚШ долларына қатысты биржалық бағамы бір ай ішінде 4,6%-ға нығайып (жыл басынан бері 3,6%-ға), бір АҚШ доллары үшін 327,66 теңге болды.

Қазақстан қор биржасында KZT/USD валюталық жұбы бойынша биржалық операциялар көлемі 2016 жылғы наурызбен салыстырғанда 6,8%-ға төмендеп, 2,8 млрд. АҚШ долларын құрады. Биржадан тыс валюта нарығында KZT/USD валюталық жұбы бойынша операциялар көлемі 7,5 млрд. АҚШ доллары болды. 2016 жылғы 1 сәуірден бастап банктердің T+n есептесу күні бар биржадан тыс операциялары бойынша есептілікті жинақтайды (бұдан бұрын Ұлттық Банктің ресми статистикасында тек T+0 күнбе-күн есептесу күні бар мәмілелер ғана есепке алынатын). Деректерді толық жинаудың ұлғаюы банктердің биржадан тыс нарықтағы операцияларының 2016 жылғы сәуірде алдыңғы айлармен салыстырғанда 11,3 есе өсуі арқылы түсіндіріледі. Биржадан тыс нарықтағы операциялардың айтарлықтай көлемі (бағалау бойынша 90%-дан астам) басым түрде қарсы валюталық мәмілелерді жасау (сатып алу-сату) арқылы жекелеген банктердің өздерінің шетелдік бас компанияларынан валюталық тәуекелдерді хеджирлеуіне байланысты. Бұл операциялар шетел валютасының ішкі валюта нарығындағы сұранысы немесе ұсынысының көлеміне әсер етпей, банк тобының ішінде жүргізіледі.

2016 жылғы сәуірде Ұлттық Банк ішкі валюта нарығында шетел валютасын сатып алу түрінде өктемдік жүргізді, оның көлемі 830,9 млн. АҚШ долл. болды. Ұлттық Банктің валюта нарығына қатысу үлесі 2016 жылғы наурызбен салыстырғанда төмендеді және 30,1% болды. Осы операцияларды жүргізуге шетел валютасына ұсыныстың оның сұранысынан артуы себепші болды. Нарықтағы сұраныс пен ұсыныс арақатынасының өзгеруі теңгелік құралдардың өсуіне және халықтың валюталық басымдықтарының жылжуына байланысты.

4. 2016 жылғы сәуірдегі мемлекеттік бағалы қағаздар нарығы

2016 жылғы сәуірде Қаржы министрлігі мемлекеттік бағалы қағаздарды орналастыру бойынша аукцион өткізбеді. Қаржы министрлігінің айналыстағы мемлекеттік бағалы қағаздарының көлемі 2016 жылғы сәуірдің соңында 2016 жылғы наурыз айымен салыстырғанда өзгерген жоқ және 5 652,3 млрд. теңгені құрады.

Қазақстан Ұлттық Банкінің қысқамерзімді ноттары.

Ұлттық Банктің ноттары эмиссиясының көлемі 2016 жылғы сәуірде 3 358,7 млрд. теңгені құрады. Бұл ретте 7 күндік ноттарды орналастыру бойынша 20 аукцион және 1 айлық ноттарды орналастыру бойынша 6 аукцион өткізілді. Орналастырылған ноттар бойынша тиімді кірістілік 19,6% болды. 2016 жылғы сәуір айының соңында айналыстағы ноттар көлемі 1 129,4 млрд. теңгені құрады.

5. 2016 жылғы наурыздың соңындағы жағдай бойынша депозит нарығы

Резиденттердің депозит ұйымдарындағы депозиттерінің көлемі бір айда 1,8%-ға (жыл басынан бері өсу 3,2%) ұлғайып, 2016 жылғы наурыздың соңында 16 485,0 млрд. теңгені құрады. Заңды тұлғалардың депозиттері 9 617,7 млрд. теңгеге дейін 3,8%-ға (жыл басынан бері 4,8%-ға) өсті, жеке тұлғалардың депозиттері 6 867,2 млрд. теңгеге дейін 0,8%-ға төмендеді (жыл басынан бері 1,1%-ға өсті).

2016 жылғы наурыздың соңындағы жағдай бойынша ұлттық валютадағы депозиттердің көлемі 6 037,1 млрд. теңге (бір айдағы өсу 14,8%, жыл басынан бері өсу 21,9%), шетел валютасындағы – 10 447,9 млрд. теңге (бір айдағы төмендеу 4,4%, жыл басынан бері төмендеу 5,2%) болды. Теңгедегі депозиттердің үлес салмағы бір айда 32,5%-дан 36,6%-ға дейін (жыл басында – 31,0%) ұлғайды.

Мерзімді депозиттер 2016 жылғы наурызда 1,7%-ға төмендеп, 11 801,7 млрд. теңгені құрады (жыл басынан бері өсу 0,3%). Мерзімді депозиттер құрамында ұлттық валютамен салымдар 3 752,4

млрд. теңгені (өсу бір айда 11,8%, жыл басынан бері 18,9%), шетел валютасымен – 8 049,3 млрд. теңгені (төмендеу бір айда 6,9%, жыл басынан бері 6,5%) құрады.

2016 жылғы наурызда банктік емес заңды тұлғалардың ұлттық валютамен мерзімді депозиттері бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 14,0% (2015 жылғы желтоқсанда 20,1%), жеке тұлғалардың депозиттері бойынша 12,1% (8,5%) деңгейде қалыптасты.

6. 2016 жылғы наурыздың соңындағы жағдай бойынша кредит нарығы

Банктердің экономиканы кредиттеуінің көлемі 2016 жылғы наурыздың соңында бір ай ішінде 0,4%-ға (жыл басынан бері 1,5%-ға төмендеу) төмендеп, 12 486,5 млрд. теңге болды.

Ұлттық валютамен кредиттер көлемі 8 109,0 млрд. теңгеге дейін 0,7%-ға төмендеді жыл басынан бері 3,5%-ға төмендеу), шетел валютасымен 4 377,6 млрд. теңгеге дейін 0,3%-ға (жыл басынан бері 2,4%-ға өсті) өсті. Теңгемен кредиттердің үлес салмағы бір айда 65,2%-дан 64,9 %-ға дейін төмендеді (2015 жылғы желтоқсанда 66,3%).

2016 жылғы наурыздың соңында ұзақмерзімді кредиттеу 10 298,1 млрд. теңге, қысқамерзімді – 2 188,4 млрд. теңге болды.

Заңды тұлғаларға кредиттер көлемі 2016 жылғы наурыздың соңында 8 491,5 млрд. теңгеге дейін 0,2%-ға ұлғайды (жыл басынан бері 0,2%-ға төмендеу), жеке тұлғаларға 3 995,0 млрд. теңгеге дейін 1,6%-ға азайды (жыл басынан бері 4,0%-ға төмендеу). Жеке тұлғаларға кредиттердің үлес салмағы бір айда 32,4%-дан 32,0%-ға дейін төмендеді (жыл басында – 32,9%).

Шағын кәсіпкерлік субъектілерін кредиттеу 2016 жылғы наурызда 2 490,0 млрд. теңгеге дейін 6,6%-ға ұлғайды (экономикадағы кредиттердің жалпы көлемінен 19,9%).

Салалар бойынша банктердің экономикаға кредиттерінің барынша айтарлықтай сомасы сауда (жалпы көлемдегі үлесі – 20,7%), өнеркәсіп (13,5%), құрылыс (8,0%), ауыл шаруашылығы (5,8%) және көлік (5,0%) сияқты салаларға тиесілі.

2016 жылғы наурызда банктік емес заңды тұлғаларға ұлттық валютамен берілген кредиттер бойынша сыйақының орташа алынған мөлшерлемесі 18,0% (2015 жылғы желтоқсанда 16,0%), жеке тұлғаларға 18,3% (17,3%) болды.

Толығырақ ақпаратты мына телефондар бойынша алуға болады:

+7 (727) 2704 585

+7 (727) 3302 497

e-mail: press@nationalbank.kz

www.nationalbank.kz